

Socialnämnden

Socialnämnden

kallas härmed till sammanträde **måndagen den 5 oktober 2020 kl. 18:00 i Kommunfullmäktigesalen, Rådhuset.**

Föredragningslista

1. Val av justerare och tid för justering
2. Fastställande av föredragningslista
3. Budget 2021

Krister Mc Carthy
ordförande

Bilaga 1 – Allmänna råd till den enskilda sammanträdesdeltagaren.

Allmänna råd till den enskilda sammanträdesdeltagaren¹

Det personliga ansvaret för att minska smittspridningen är stort. Att ta ett personligt ansvar för att minska sin egen del i smittspridningen är viktigt både för den egna individuella hälsan, men även för den allmänna folkhälsan. För att kunna genomföra fysiska nämndsammanträden på ett säkert sätt bör deltagarna följa Folkhälsomyndighetens allmänna råd:

- **Stanna hemma om du är sjuk.** Vänta minst 48h med att röra dig ute i samhället eller delta i sammankomster efter att du blivit symtomfri.
- **Var noga med din handhygien.** Tvätta händerna ofta och noga med tvål och vatten, i minst 20 sekunder. Om du använder handsprit: tänk på att använda mycket handsprit, vara noga med att fördela den över hela händerna – både handflator och handryggar – och att låta dem torka innan du tar i något.
- **Håll avstånd.** Håll om möjligt minst en armlängds avstånd till dina medmänniskor, gärna två meter om det går.
- **Var extra försiktig om du tillhör riskgrupp/Visa respekt för de som tillhör riskgrupperna.** Var rädd om dig själv och andra. Känner du dig orolig för att bli smittad eller är orolig för att du ska kunnasmitta någon – stanna hemma eller försök hitta andra lösningar för deltagande.
- **Följd de allmänna råden innan, under och efter nämndsammanträdet.** Detta är viktigt för att undvika och/eller minska smittspridning. Detta gäller även om du genom ett antikroppstest har fått vetskap om att du har antikroppar – de allmänna råden och rekommendationerna gäller i vilket fall.

---

¹ Utdrag ur Härnösands kommuns Riktlinje för nämndsammanträden under pandemi (covid – 19)

Socialförvaltningen

SOCIALNÄMNDEN

Socialnämndens budgetförslag 2021

Förslag till beslut

Socialförvaltningen föreslår socialnämnden besluta

att godkänna upprättat förslag till budgetförslag för 2021 med redovisad textjustering,

att anta föreslagna uppdragsbeslut som sina egna,

att begära förstärkning av skattemedelsramen med 10,3 mnkr för 18 nya platser inom särskilt boende,

att begära att 3,9 mnkr överförs från kommunstyrelseförvaltningen för övertagandet av bemanningsenheten,

att överlämna budgetförslag 2021 till budgetberedningen, samt

att paragrafen ska ses som omedelbart justerad.

Bakgrund

Socialnämndens budgetram utgörs av en preliminär skattemedelsram på 612,5 mnkr samt övriga interna och externa intäkter. De externa intäkterna består till största del av omsorgs- och hyresavgifter som debiteras brukare. Bidragsintäkter från Migrationsverket och momsåtersökning (momskompensation) utgör också en större del av de externa intäkterna. Bidragsintäkterna har de senaste åren minskat och beräknat minskas mellan 2020 och 2021.

Det är en ökning av personalkostnaderna inklusive uppräkningslön på motsvarande 17 mnkr. De främsta anledningarna till ökningen inom personalkostnaderna är satsningar främst på antalet sjuksköterskor, en öppning av avdelning Pärlan och ökning av bemanning på korrtidsenheten.

Köp av huvudverksamhet består bland annat av köp av personlig assistans av assistansanordnare, köp av hemtjänst av privata aktörer samt köp av externa platser/placeringar. Minskningen av budgeten beror främst på lägre kostnader för personlig assistans.

Uppräkning av hyror ger en kostnadsökning motsvarande 0,6 mnkr. Trots uppräkningslön kan budgeten för lokaler minskas, de främsta anledningarna är att Ugglans särskilda boende avvecklats under 2020 samt att flytten av korttidsenheten minskar lokalkostnaderna.

Förvaltningen har en outnyttjad lokal med en kostnad motsvarande 0,9 mnkr. Lokalen Selam användes tidigare inom verksamheten för ensamkommande barn och unga. På grund av en drastisk minskning av asylsökande ungdomar till Sverige under 2017 upphörde kommunen 2018 med all HVB-verksamhet (Hem för vård eller boende) för ensamkommande barn och unga. Avtalet för lokalen sträcker sig till sista juni 2022 men socialnämnden har nått ett avtal vilket gör det möjligt att lämna under 2021.

Implementering av ett nytt verksamhetssystem genomförs under 2021 och beräknas för 2021 ge ökade kostnader motsvarande 1,8 mnkr för bland annat implementering och utbildning. Nämnden kommer att ha dubbla verksamhetssystemskostnader under 2021 på grund av att det nya systemet implementeras under året. Kostnaden för det dubbla systemet beräknas bli 1,2 mnkr.

Under hösten 2020 öppnades det 18 nya platser på Härnögården enligt beslut i kommunstyrelsen 18 juni 2020. Bemanningenheten har under 2020 flyttat från kommunstyrelsen till socialnämnden. Fördelning av skattemedel för dessa verksamheter är ännu inte bestämt och därmed är varken skattemedel, intäkter eller kostnader medräknade i budgetförslaget.

Mats Collin
Förvaltningschef

Bilagor

Budgetförslag 2021

Härnösands
kommun

Socialnämnd

Budgetförslag 2021

2020-10-06

Budgetförslag 2021

Rapportperiod: 2020-10-06 Organisation: Socialnämnd

Innehållsförteckning

Budgetförslag 2021	1
1 Nämndens uppdrag och verksamhet.....	2
1.1 Uppdrag och verksamhet	2
1.2 Viktiga händelser	2
1.3 Planerad verksamhet för året.....	4
1.3.1 Förslag till resultatuppdrag och styrtal	9
1.4 Planerad verksamhet för kommande år.....	10
2 Ekonomiskt sammandrag.....	11
2.1 Budgetförutsättningar	11
2.2 Nämndens budget	11
2.3 Väsentliga ekonomiska förändringar	12
2.4 Investeringsbudget	14
2.5 Generella och riktade statsbidrag.....	14

1 Nämndens uppdrag och verksamhet

1.1 Uppdrag och verksamhet

Socialnämndens övergripande uppgift enligt kommunallagen är att nämnden inom sitt område ska se till att verksamheten bedrivs enligt de mål och riktlinjer som fullmäktige har beslutat samt de föreskrifter som gäller för verksamheten. Socialnämnden fullgör kommunens uppgifter inom individ- och familjeomsorg, omsorg om funktionshindrade, äldreomsorg samt inom den kommunala hälso- och sjukvården. Nämnden ansvarar även för några ytterligare lagområden liksom vad som i lag sägs om socialnämnd.

Nämnden ska också se till att den interna kontrollen är tillräcklig samt att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt. Detsamma gäller när vården och omsorgen av en kommunal angelägenhet har lämnats över till annan aktör med stöd av kommunallagen.

Verksamheterna inom socialnämndens område är i huvudsak lagstyrda. Det finns insatser som inte styrs av lag men har en god påverkan både kvalitativt och ekonomiskt på lagstyrda verksamheter. Socialförvaltningen har fyra verksamhetsområden, hemtjänst, särskilt boende inklusive hälso- och sjukvård, individ och familjeomsorg samt omsorg om funktionshindrade. I förvaltningen finns även en medicinskt ansvarig sjuksköterska med ansvar för kvalitet inom hälso- och sjukvårdsområdet. Utöver dessa områden finns personal i olika stödfunktioner för strategisk planering för verksamheternas rutiner och uppföljningar, administration, lokalfrågor och nämndsekretariat.

1.2 Viktiga händelser

Covid-19-pandemin har inneburit mycket stora krav på förändring och anpassning av verksamheten under 2020, då främst inom äldreomsorgen och omsorgen om funktionshindrade. Förändringar som drastiskt har ökat förvaltningens kostnader. I nuläget bedömer förvaltningen att flera av de anpassningsåtgärder som genomförts under 2020 kommer att behövas även under 2021. I nuläget går det inte att se när effekterna av Covid-19-pandemin kommer att upphöra. Om dessa merkostnader inte täcks av staten även framledes kommer det att innebära betydande underskott för nämnden, förutsatt att det smittspridningsförebyggande förhållningssättet skall fortsätta.

Rätten till **heltid** är en av de mest prioriterade uppgifterna under 2021. Inför år 2020 var tanken att heltider skulle införas under året, detta omöjliggjordes dock av den Covid-19-pandemi som blossade upp i början av 2020.

Utbildningssatsningen "**Äldreomsorgslyftet**" är en även det en prioriterad åtgärd inför 2021. Äldreomsorgslyftet syftar till att ge fler möjlighet att utbilda sig till vårdbiträde eller undersköterska. Härnösands kommun har erhållit statsbidrag för denna satsning på 10,5 mnkr.

Senast under första kvartalet 2021 behöver nämnden och kommunen ta ställning till vilket **utbyggnadsbehov** som finns **av boenden** för äldre respektive funktionshindrade. I mitten på september var kön av personer som beviljats plats i särskild boende inom äldreomsorgen 29 personer. Av dessa hade 9 personer väntat längre än 4 månader på plats.

Den troligen största förändringen av verksamhet och ansvar under kommande år för socialnämnden är omställningen till **Nära vård**. SKR beskriver nära vård på följande sätt.

För att hälso- och sjukvården och den kommunala vård- och omsorgen ska vara fortsatt effektiv och av hög kvalitet, och kunna möta den demografiska utvecklingen och invånarnas behov på ett bättre sätt, krävs en omställning i hela vårdkedjan.

Nära vård är inte en ny organisationsnivå eller en benämning på dagens primärvård, även om primärvården utgör en kärna i den nära vården. Nära vård är snarare ett nytt sätt att arbeta med hälsa, vård och omsorg. Den närmsta vården är den som patienten/brukaren kan ge sig själv – egenvården – samt det stöd kommuner och regioner kan ge för att möjliggöra detta. En mer tillgänglig, närmare vård kan tillsammans med nya arbetssätt i vården innebära att resurserna inom vård och omsorg kan användas bättre och därmed räcka till fler.

Kärnan i Nära vård är ett personcentrerat arbetssätt som utgår från individens behov och förutsättningar. Det innebär att se, involvera och anpassa insatserna efter vad som är viktigt för just den personen.

Hållbar socialtjänst – En ny socialtjänstlag. Utredningen Framtidens socialtjänst lämnade i augusti 2020 förslag som tillsammans skapar förutsättningar för en hållbar socialtjänst. Utredningens större förslag handlar om förebyggande och lätt tillgänglig socialtjänst, övergripande planering och planering av insatser, kunskapsbaserad socialtjänst och möjligheten att tillhandahålla insatser utan föregående behovsprövning. Utredningen föreslår att en ny socialtjänstlag ska ersätta nuvarande lag som ska få karaktären av ramlag.

Utredningen föreslår bland annat:

- nuvarande målbestämmelser kompletteras med att socialtjänsten även ska främja människors jämställda levnadsvillkor
- det i socialtjänstlagen anges att socialtjänsten ska ha ett förebyggande perspektiv
- plan- och bygglagen kompletteras med de sociala aspekterna i planläggningen och att det i PBL regleras att översiktsplanen ska ange inriktningen för den långsiktiga utvecklingen av den sociala miljön
- kommunen, vid planering av insatser till grupper och enskilda, särskilt ska beakta behovet av tidiga och förebyggande insatser
- skyldigheten att inrapportera ej verkställda beslut förlängs från var tredje månad till var sjätte månad.
- nuvarande begränsning om kvalitet till verksamhet som rör barn och unga tas bort och att bestämmelsen i stället tar sikte på socialtjänstens verksamhet.
- regeringen ger Socialstyrelsen i uppdrag att ta fram ett förslag på hur myndigheten kan utveckla stödet till kommuner för systematisk uppföljning
- det införs krav på att verksamhet inom socialtjänsten bedrivs i överensstämmelse med vetenskap och beprövad erfarenhet
- regeringen tillsätter en utredning som ska utreda hur man kan säkerställa en fungerande och effektiv kunskapsstyrning som säkerställer samarbete mellan kommunerna

och mellan kommunerna och staten

- regeringen tillsätter en utredning som ska se över professionens roll och den nuvarande beslutsordningen inom socialtjänstens område
- skapa en befogenhet som innebär att socialnämnden kan besluta att en eller flera insatser ska tillhandahållas utan föregående individuell behovsprövning

Det pågår även en statlig utredning kring översyn av insatser enligt LSS:

I betänkandet Översyn av insatser enligt LSS och assistansersättningen **föreslår LSS-utredningen en ny lag: lag om stöd och service till vissa personer med funktionsnedsättning**. Lagen ska även i framtiden förkortas LSS.

Utredningen föreslår tre nya LSS-insatser. Personlig service och boendestöd, Personligt stöd till barn, samt Förebyggande pedagogiskt stöd.

Utredningen föreslår bland annat också:

- att staten ska ha hela ansvaret för insatsen personlig assistans
- att personlig assistans ersätts med andra insatser för barn under 16 år
- att ledsagarservice ska bli en del av insatsen personlig service och boendestöd
- att samma tre grupper som ingår i LSS så kallade personkrets ska finnas kvar

Utredningen beräknar att kommunernas kostnader ökar med mellan 300 miljoner och 400 miljoner kronor om året. Den nya lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2022.

1.3 Planerad verksamhet för året

Individ- och familjeomsorgen

Inom ramen för ett länsgemensamt projekt TSI (**Tidiga samordnade insatser**) startade socialförvaltningen och skolförvaltningen gemensamt upp två samarbeten under hösten 2020 med målsättning att utforma förebyggande och preventiva insatser riktade mot barn och unga och deras familjer. **HLT**; Projektet Hälsa Lärande och Trygghet innebär att utforma en stabil samverkansmodell mellan skolan, socialförvaltning och hälso- och sjukvården för det förebyggande, främjande och åtgärdande arbetet för barn och unga i riskzonen för psykisk ohälsa. **Familjecentralen 2.0**; innebär en förstärkning av familjecentralen genom att en samordnare tillsätts med uppdrag att utveckla och skapa verksamhet för att möta upp familjers behov av stöd.

För att kunna bryta trenden med ökade kostnader för placeringar av barn på grund av omsorgssvikt hos föräldrar behöver det förebyggande och preventiva arbetet förstärkas liksom införande av konkreta och verkningsfulla behandlingsmetoder. Att starta upp en egen behandlingsresurs bedöms som angeläget för att på sikt kunna begränsa antalet HVB placeringar. För att ge ett alternativ till placering i familjehem eller HVB finns behov av att inrätta ett kvalificerat **familjebehandlingsteam** inom socialförvaltningen. En satsning som innebär erbjudande av en kvalificerad familjebehandling förväntas leda till färre placeringar på institutioner och i familjehem och därmed sänkta kostnader på sikt.

Satsningen innebär att 3 nya tjänster tillsätts som skall arbeta behandlingsinriktat och metodbaserat. För att få kvalité och resultat krävs att insatsen utförs av kvalificerad personal samt att

evidensbaserade och kvalitetssäkrade metoder används. Planeringen är att behandlingsinsatsen ska innebära en intensiv och begränsad tidsperiod om ca 12-15 veckors behandling och ske företrädesvis i hemmiljö i syfte att stärka föräldraförmåga, identifiera och konkretisera eventuellt fortsatt stödbehov, samt minska onödiga placeringar. Familjebehandlingsteamet ska organisatoriskt ligga under enhetschefen för Bogården. Befintliga familjebehandlare inom Barn- och familjeenheten arbetar på ett annat sätt än vad det planerade familjebehandlingsteamet är tänkt att göra och att kombinera detta med behandlingsteamet är inte möjligt.

Förstärkt **Fältverksamhet**. Verksamheten för ensamkommande barn och unga har lagts ned med anledning av ett minskat antal ensamkommande ungdomar. Under 2021 planeras för att förstärka Fältgruppen med en tjänst finansierad av intäkterna för de ungdomar som ännu omfattas av Migrationsverkets ersättning till kommunen. På så sätt kan ett förstärkt uppsökande arbete ske i ungdomsgruppen.

Omsorgen om funktionshindrade

Vad gäller **grupp- och servicebostäder** bedöms ansökningar om plats öka de närmaste åren. Ställningstagande till **ytterligare platser** behöver ske allra senast under första kvartalet 2021. Ytterligare platser behöver anskaffas antingen genom ny- eller ombyggnation alternativt genom upphandling. Omsättning på boendeplatserna är relativt låg och därmed begränsat antal lägenheter som frigörs årligen. Förvaltningen har påbörjat ett arbete med att se vilka lämpliga lokaler som skulle kunna vara aktuell för ytterligare verksamhet. Ett förslag till nytt särskilt boende med inriktning socialpsykiatri beräknas kunna presenteras i början av 2021. Boendet planeras omfatta ca 20 platser och kan eventuellt vara klart hösten 2022. Den beräknade effekten av nya boendet är att förvaltningen kommer kunna erbjuda hemmaplanslösningar för berörda brukare som idag bor externt vilket dessutom minskar förvaltningens kostnad.

I nuläge finns två särskilda boenden för målgruppen socialpsykiatri. Behovet av platser är högre inom socialpsykiatri än vad förvaltningen kan erbjuda på hemmaplan. Detta medför att när budget dokumentet skrivs i september 2020 är 16 personer externt placerade utanför Härnösand. Härnösands kommun köper plats av privat aktör för att kunna verkställa brukarnas beviljade bistånd.

Elevhemmen syftar till att ge bostad till ungdomar som önskar gå någon av gymnasiesärutbildningarna som drivs av utbildningsförvaltningen. Hemmen är en verksamhet som varit efterfrågad både av vårt eget Särgymnasium och av andra kommuner. Från och med 2021 finansieras verksamheten helt av de intäkter som respektive plats inbringar. Vid behov finns beredskap att kunna utöka antalet platser.

Daglig verksamhet kommer under 2021 vara inne i en av sina mest expansiva faser på många år. Orsaken till detta är den stora lokalrotation tillika samordning av ett antal verksamheter som är påbörjad. Dessa samlokaliseringar sker ur flera perspektiv; ändamålsenliga lokaler, minska graden av ensamarbete och kostnadseffektivare nyttjande av lokalerna. Ett antal lokalinvesteringar likväl som inventarie-investeringar sker med anledning av detta under 2020, men även en del under 2021.

Inför 2019 beslutades om avsevärd kostnadsreducering av **årsarbetare i boenden**. Detta har visat sig medföra svårigheter att klara brukarbehovet inom ett antal boenden, personaltätheten har blivit för låg för att klara lagstadgade insatser som brukare har rätt till. Ett antal boenden har därför sedan dessa besparingar genomfördes dragit över sina personalkostnader. Effektiviseringar i arbetssätt och samordning har ej kunnat åtgärda detta underskott. Budget 2021 innehåller en justering för att nå bedömd miniminivå.

Inom verksamhetsområdet omsorg har under 2020 genomförts en strategisk åtgärd i form av att säga upp projekt bilaga H vilket fortsättningsvis innebär att alla verksamheter inom boende arbetar under samma förutsättningar vad gäller arbetstagarnas **anställningsvillkor**. Effekten av detta är att personalresurs frigörs vid åtta verksamheter vilket ska reducera behov av viss vikarieförstärkning. Det innebär även fler timmar som kommer brukarna till nytta.

Hemtjänsten

För att försöka **effektivisera verksamheten** och för att skapa möjlighet att vid behov använda personal flexiblere i olika enheter, omstrukturerades nuvarande enheter under våren 2020. Tyvärr blev det svårt att se effekterna av denna förändring eftersom Covid-19 pandemin kom, och därigenom har personal inte arbetat inom olika enheter såsom det var tänkt, eftersom förvaltningen har velat minska risken för smittspridning.

Hemtjänsten kommer att under 2021 ta fortsatta steg mot att bli ”smartare” i arbetssättet och ta hjälp av Utvecklings- och kunskapsstyrningsenheten för att genomlys verksamheten avseende organisering, genomförande av insats mm. När detta är klart kommer förvaltningen att titta på om ersättningsmodellen för hemtjänst behöver ses över.

För att **minska antalet tillsynsbesök** kommer verksamheten att arbeta för en utveckling mot fler trygghetskameror på natten men även trygghetskameror dagtid där det kan passa. Även införande av GPS-larm är ett viktigt grepp för såväl kvalitet som ekonomi. Försvinner någon av de medborgare som har hemtjänst kan verksamheten enkelt, snabbt och utan att behöva känna oro (givetvis gäller detta också för anhöriga) finna personen genom att spåra upp GPS-larmet som sitter på armen på personen. Detta arbete påbörjas under hösten 2020 tillsammans med Biståndsenheten och med Utvecklings- och kunskapsstyrningsenheten.

Ett försök med **inköp av mat** via webb (med hjälp från personal) startat innan Covid-19 pandemin, men stannade av i och med denna. Förvaltningen kommer att sträva efter att detta ska bli det normala sättet att hantera inköp av mat. Det vill säga vid behov göra inköpen tillsammans i digital kanal för att sedan hämta maten vid givna tillfällen varje vecka.

Hemtjänsten har fått tillfällig finansiering för 0,5 åa **enhetschef** under 2020. Planen har varit att det ska bli en permanent lösning och verksamheten kommer inte kunna bedrivas med mindre än de chefstjänster som nu finns, totalt sex inkl. den tillfälliga utökningen. Detta har vägts in i 2021 års budget.

Särskilt boende och kommunal Hälso- och sjukvård

Kön för att få en plats på särskilt boende har ökat sedan ett och ett halvt år. I samband med att beslut om avveckling av boendet Ugglan så har färre platser blivit lediga på Kommunens särskilda boenden och samtidigt ses ett ökat behov av platser främst demensplatser. I och med det har beslut tagits om att öka med **18 nya demensplatser** på Härnögården med start september 2020. Detta innebär en kostnadsökning för 2021 för särskilt boende för drift och hyreskostnader för 18 platser

I de socialpsykiatriska boenden som finns inom förvaltningen finns ett antal individer som med tiden utvecklat somatisk problematik ofta kopplat till åldrande. Detta medför att de inte alla gånger har samma behov som övriga vid dessa boenden. Det förslag som antagits av nämnden om att inrätta en **specifik avdelning** inom Särskilt boende **för personer som har psykisk ohälsa och utvecklat äldre problematik** innebär att enskilda med den problematiken får en lugnare miljö samt mer närhet till sjuksköterska. Vidare möjliggör öppnandet av en sådan avdelning att förvaltningen kan låta

externplacerade individer med psykisk ohälsa få komma till våra socialpsykiatriska boenden. Öppnandet av en sådan avdelning medför personalbehov för att kunna starta upp avdelningen. En start av denna avdelning medför dock att ett antal externplacerade kan planeras hem vilket gör att öppnandet av avdelningen ändå sänker förvaltningens kostnad. Kostnaderna för de placerade som kan tas hem överstiger kostnaden för att starta upp en avdelning av detta slag.

Under hösten 2019 och 2020 har en tydlig bild visat att **Korttidsenheten** inte klarar arbetet utifrån nuvarande bemanning. Fler svårt sjuka brukare vistas inom korttidsenheten vilka kräver omfattande omvårdnadsinsatser. Detta är mycket personalkrävande och har krävt extra personal varje dag för att klara det grundläggande kravet på insatser, samt även för arbetsmiljöaspekten. För 2021 har en förstärkning av grundbemanningen på Korttidsenheten beräknats i budgeten.

Under 2019 samt 2020 har en ökad arbetsbelastning för **sjuksköterskor** noterats. Fler brukare inom hemsjukvården kräver mer och avancerade insatser. På särskilt boende ses en bild av att de boende är äldre, sjukare och kräver mer insatser av sjuksköterskor än de senaste åren. Sjuksköterskor är en yrkesgrupp som ofta har varit svårt att rekrytera, en trend som även noteras i hela landet, där stor konkurrens av bemanningsföretag har betydande påverkan. Sommaren har det varit en extra utsatt tid att rekrytera vikarier, vilket gjort att förvaltningen tvingats anlita bemanningsföretag, som är ytterst kostnadskrävande. Inför 2021 avser förvaltningen öka grundbemanningen av sjuksköterskor på grund av ovanstående. En ökad grundbemanning förväntas ge resultat att vikariebehovet ska minska samt att frånvaro ska i största grad täckas av tillsvidare anställda sjuksköterskor, även sommar bemanning. Förväntad effekt är förbättrad arbetsmiljö, ökad kontinuitet samt i förlängning minskade vikariekostnader och minskat användande av bemanningsföretag.

Särskilt boende startar upp ett test av ny organisation på två särskilda boenden (Ädelhem samt Härnögården) med start september 2020. Förutom enhetschef kommer en ny ledningsfunktion att testas – gruppchef. Syftet är bland annat att uppnå ökad kvalitet, förbättrad arbetsmiljö, utveckling av verksamhet och arbetssätt. Ädelhem och Härnögården som nu är kommunens två största boenden kommer att ha ett nära samarbete i och med testet. Planen är även att i början av 2021 starta igång Särskilt boendes arbete med **heltider** för alla medarbetare på Ädelhem och Härnögården. I och med det kommer en kostnadsökning då grundbemanning måste ökas. Arbetet syftar förutom att alla ska få möjlighet till heltid, till att öka kontinuitet och minska timvikariebehovet. Arbetet beräknas i förlängningen även bli mer kostnadseffektivt.

Biståndsbedömning

Socialförvaltningen har från nämnden fått uppdrag att implementera **stödbehovsbedömning** inom LSS-handläggning. Denna bedömning ska användas för att bedöma den enskilde brukarens behov av stöd och service i bostad med särskild service för vuxna samt för att avgöra vilken boendeform den enskildes behov lämpligast kan tillgodoses. Bedömning ska göras inom flera områden, till exempel personlig vård, kommunikation och social interaktion. Stödet som bedöms avser till exempel praktisk hjälp, vägledning, motiveringsinsatser och tillsyn.

Av bland annat det skälet avses Biståndsenheten förstärkas med en **arbetsterapeut**. Arbetsterapeuten kan med sin profession kartlägga den enskildes förmågor och hjälpbehov samt ge biståndshandläggaren ett bättre underlag till beslutsfattandet. En arbetsterapeut kan även få andra uppdrag såsom att utföra bedömningar inom andra delar, exempelvis vid personlig assistans utredningar, trygga hemgångar, dygnet runt tillsyn och i samband med hemkomst från sjukhus. Utöver att biståndsbedömnarnas beslutsunderlag förbättras kommer det även att medföra att verkställigheten får tydligare uppdrag och på ett mer effektivt sätt kan planera sin personal.

Under stor del av 2020 har Biståndsenheten haft möjlighet till **extern handledning**. Detta har ytterligare förbättrat förvaltningens hantering och ökat graden av rättssäkerhet i biståndsbedömnings hanteringen. Utifrån de goda erfarenheterna som varit kommer förvaltningen att sträva efter att ett par gånger per termin använda sig av en extern handledare. Det ursprungliga syftet kvarstår nämligen att lyfta och stärka biståndsbedömarna i deras beslutsfattande i omfattande och komplicerade ärenden samt ta lärdom inför kommande utmaningar.

Förvaltningen har ambitionen att se över de insatser som idag ingår i "Skälig levnadsnivå". Nuvarande **riktlinjer** antogs av socialnämnden under 2014, och senast reviderad 2017.

Administration och förvaltningsledning

Den omfattande utbildningssatsning som nu planeras i form av **Äldreomsorgslyftet** kommer att bidra till att höja kompetensen inom verksamheterna samt förhoppningsvis bidra till att stärka yrkets attraktivitet. Satsning skall leda till att fler skall kunna utbilda sig till vårdbiträden respektive undersköterskor. I de statliga bidragen ingår villkoret att de som erbjuds utbildning även skall erbjudas en tillsvidareanställning på heltid.

En utökning av personalresurs inom förvaltningens **bemanningsupport** är nödvändig dels för att klara tillgängligheten årets alla dagar och dels för att hinna med övriga arbetsuppgifter som socialförvaltningen övertagit från HR-avdelningen. Omfattningen av förstärkningen är förutom ovanstående beroende av bemanningssupportens roll i det planerade heltidsprojektet.

Inom socialförvaltningen utförs **biståndsbedömda** och ordinerade **insatser** som är avgiftsfria för den enskilde brukaren. En **översyn** av dessa kan leda till beslut som i sin tur kan ge ökade intäkter och medföra färre utförda hemtjänsttimmar vilket kan påverka förvaltningens ekonomi i positiv riktning.

En genomlysning av administrativa arbetsuppgifter inför debitering av avgifter förväntas leda till en effektivisering genom digitalisering.

Inom administrativa enheten finns en tjänst som **lokalintendent**. Ett förslag har tagits fram om att bilda en central organisation för lokalförsörjning. Det kan innebära att tjänsten som lokalintendent flyttas till kommunstyrelseförvaltningen.

Utveckling och kunskapsstyrning

BPSD (filosofi och modell för att hantera beteendestörningar hos demenssjuka) är en erkänd metod i arbete med demenssjuka. Kommunen har certifierad utbildare. Utbildning har skett på korttidsenheten. Detta arbetssätt minskar beteendestörningar hos demenssjuka vilket ofta annars skapar merkostnader i form utav ökat personalbehov. Vidare är olika beteendestörningar den främsta orsaken till behov av särskilt boende. Utifrån stort tryck på boendeplatser är tanken att BPSD ska införas inom hemtjänst som ett första steg. Detta för att möjliggöra ett bättre mående hos enskild men också utifrån att det kan flytta fram behov av särskilt boende. Då team utbildas så kräver det viss kostnad för vikarier och studiematerial. Ett massinförande skulle dock medföra betydande kostnader samtidigt som det är eftersträvänsvärt och något förvaltningen inom ramen för tillgängliga ekonomiska medel har ambitionen att succesivt göra.

Vid **Anhörigcenter** sker stöd till anhöriga som tar hand om sina närstående på något sätt. Där finns även en öppen mötesplats (ej biståndsbedömd insats). Dit kommer många människor som söker gemenskap. Anhörigstödet arbetar framgångsrikt med stöd till tidigt demenssjuka och deras anhöriga och forskning sker på verksamheten. Arbetet utgår från en strukturerad och evidensbaserad modell (PER-modellen). Därav har en effekt av det arbetet blivit att många tidigt demenssjuka kommer till den

öppna mötesplatsen. En komplikation som uppstått på grund av tillströmning av brukare och anhöriga är just öppenheten och att många olika människor kommer dit. Det medför att de tidigt demenssjuka får det jobbigt. Därför avser förvaltningen att inför 2021 låta den öppna mötesplatsen på Anhörigcenter övergå till en sluten mötesplats (fortfarande dock utan krav på bistånds beslut) och samtidigt öppna en ny öppen mötesplats i andra lokaler. Lämpliga lokaler till detta har identifierats. Förvaltningen bedömer att behovet av att bryta isolering, skapa gemenskap och aktiviteter är stort. Dessa insatser minskar behovet av mer insatskrävande och kostsamma insatser från förvaltningen, vilket styrks av studier som visar på att förebyggande insatser av detta slag har stor effekt. Däremot uppstår på kort sikt en ökad utgiftspost då öppnandet av ny öppen mötesplats förutsätter att förvaltningen anställer en till Anhörigkonsulent. Denne kommer kunna arbeta med den nya öppna mötesplatsen och inom anhörigstödet.

Socialförvaltningen har under hösten 2020 påbörjat ett byte till ett nytt **verksamhetssystem**. Denna process kommer att fortgå under stor del av 2021 och kommer i hög grad att påverka merparten av förvaltningens medarbetare. Det nya införandet av verksamhetssystemet kommer att innebära att utbildningssatsningar blir nödvändiga. Detta kommer att generera kostnader i form av personaltid eftersom tid behöver avsättas för att lära sig det nya systemet. Detta kommer att få effekt på utbildningsbudgeten. Vidare innebär bytet av verksamhetssystem att förvaltningen kommer att bli tvungna att köra med två system under en övergångstid (Tieto – det nya och CGI – Treserva det system vi ska lämna). Det medför 2021 ökade kostnader avseende införande av nytt system samt under stor del av året drift av dubbla system.

Kvalitets- och ledningssystem: En uppdatering och utveckling behövs av förvaltningens kvalitets och ledningssystem. Utvecklings- och kunskapsstyrningsenheten kommer att leda detta arbete som startar i förvaltningens ledningsgrupp, för att sedan arbeta aktivt med detta inom alla förvaltningens verksamhetsgrenar.

1.3.1 Förslag till resultatuppdrag och styrta

Övergripande mål (anges)	Önskat resultatuppdrag	Önskat styrta	Kort motivering
Jämställd och solidarisk välfärd av hög kvalitet	Andel brukare som är nöjd med särskilt boende ska öka	89%	Bibehållet resultatuppdrag. Viktig indikator på att kvaliteten inte sjunker trots effektiviseringar.
Jämställd och solidarisk välfärd av hög kvalitet	Andel brukare som är nöjd med hemtjänst ska öka	91%	Bibehållet resultatuppdrag. Viktig indikator på att kvaliteten inte sjunker trots effektiviseringar.
Jämställd och solidarisk välfärd av hög kvalitet	Andel hushåll i behov av långvarigt bistånd ska minska	140 st	Nytt förslag på resultatuppdrag. I september 2020 är det 161 hushåll som har behov av långvarigt ekonomiskt bistånd. Nämnden kommer att mäta antal hushåll som är i långvarigt ekonomiskt stöd, vilket avser över 10 månaders ekonomiskt bistånd.

Socialnämnden avser att hålla kvar de resultatuppdrag som mäter brukarnöjdhet inom Särskilt boende och inom hemtjänst. 2020 har det tredje resultatuppdraget varit handläggningstid inom ekonomiskt bistånd. Det resultatuppdraget är mindre lämpligt och kan göra (måttet kan indirekt tolkas) att utredningar ska ske skyndsamt och detta på bekostnad av kvalitet i utredningar. Därför föreslås att ta bort det resultatuppdraget och istället börja följa antalet som är i långvarigt behov av ekonomiskt bistånd (behov av ekonomiskt bistånd mer än 10 månader) vilket är ett mer relevant mått. Vidare arbetar man utifrån den inriktningen inom ekonomiskt bistånd.

1.4 Planerad verksamhet för kommande år

Om beslut fattas om nytt särskilt boende, med inriktning socialpsykiatri, tidigt under 2021 kan det troligen vara klart för inflyttning hösten 2022.

Utifrån boverkets regler samt riktlinjer från räddningstjänsten kring brandskydd, sker en översyn ifall boendena inom Omsorg om funktionshindrade håller de krav som finns avseende separata utrymningsvägar. Det kan komma att medföra att en del bostäder behöva viss ombyggnation för att tillgodose brandskyddskraven. Eventuellt kommer inte alla verksamheter gå att anpassa till nu gällande krav, vilket kan innebära att under 2021 måste verksamhetsområdet se över de lokaler som hyrs för boendeändmål. Ett möjligt scenario kan vara att det behöver ske nybyggnationer för att klara reglerna gällande brandskydd.

För grupp- och servicebostad finns en förväntan av ett antal beviljade bistånd inom det närmaste året vilket kommer innebära behov av ytterligare platser, dvs gruppboende för att tillgodose brukarnas behov.

Den omfattande utbildningssatsning som genomförs under 2021 beräknas även fortsätta under 2022, dock kan det innebära lägre statsbidrag för denna behövliga utveckling att höja kompetensen inom äldreomsorgens vårdverksamheter.

Äldreomsorgslyftet är i nuläget en statlig satsning och något som Härnösands kommun behöver fundera över på vilket sätt strukturerad långsiktig kompetensutveckling kan genomföras och finansieras under kommande år. Intresset har varit stort från medarbetarna att kunna utbilda sig på arbetstid och kompetenshöjningen är välkommen inom hela äldreomsorgen.

2 Ekonomiskt sammandrag

2.1 Budgetförutsättningar

Socialnämnden har enligt kommunstyrelsens budgetdirektiv tilldelats en preliminär skattemedelsram på 612,5 mnkr, vilket är en höjning av ramen med 16,3 mnkr jämfört med 2021. En omfördelning av skattemedel motsvarande 0,5 mnkr för alkoholhandläggningen till samhällsnämnden i samband med budget 2021. Detta medför att socialnämnden lämnar ett budgetförslag med en skattemedelstilldelning på 612,0 mnkr inför budgetåret 2021.

Kostnadsuppräknings, enligt beslutade budgetanvisningar, är gjorda med 3,0 % för löneökningar och 1,0 % för hyresökningar. Ersättning för personlig assistans har uppräknats med 3,5% enligt SKR.

I Härnösands kommun tillämpas Lag om valfrihet, LOV, inom hemtjänst i ordinärt boende. Hemtjänstutförare, både de privata aktörerna och de kommunala hemtjänstgrupperna, finansieras med en ersättningsnivå för utförd tid hos brukare. Denna nivå är uppräknad med 5 kr för budgetåret 2021.

Personalbudgeten inom särskilt boende inom äldreomsorgen är beräknad utifrån 0,65 årsarbetare per lägenhet (dag och kväll). Korttidsenheten har i budgetförslaget beräknats med en bemanning på 0,72 årsarbetare per lägenhet (dag och kväll). Beräkningen avser utrymme i personalbudgeten och är inte detsamma som personaltäthet på ett schema.

2.2 Nämndens budget

Socialnämndens budgetram utgörs av en preliminär skattemedelsram på 612,5 mnkr samt övriga interna och externa intäkter. De externa intäkterna består till största del av omsorgs- och hyresavgifter som debiteras brukare. Bidragsintäkter från Migrationsverket och momsåtersökning (momskompensation) utgör också en större del av de externa intäkterna. Bidragsintäkterna har de senaste åren minskat och beräknat minskas mellan 2020 och 2021.

Det är en ökning av personalkostnaderna inklusive uppräkning av löner på motsvarande 17 mnkr. De främsta anledningarna till ökningen inom personalkostnaderna är satsningar främst på antalet sjuksköterskor, en öppning av avdelning Pärlan och ökning av bemanning på korttidsenheten.

Köp av huvudverksamhet består bland annat av köp av personlig assistans av assistansanordnare, köp av hemtjänst av privata aktörer samt köp av externa platser/placeringar. Minskningen av budgeten beror främst på lägre kostnader för personlig assistans.

Uppräkning av hyror ger en kostnadsökning motsvarande 0,6 mnkr. Trots uppräkningsen kan budgeten för lokaler minskas, de främsta anledningarna är att Ugglans särskilda boende avvecklats under 2020 samt att flytten av korttidsenheten minskar lokalkostnaderna.

Förvaltningen har en outnyttjad lokal med en kostnad motsvarande 0,9 mnkr. Lokalen Selam användes tidigare inom verksamheten för ensamkommande barn och unga. På grund av en drastisk minskning av asylsökande ungdomar till Sverige under 2017 upphörde kommunen 2018 med all HVB-verksamhet (Hem för vård eller boende) för ensamkommande barn och unga. Avtalet för lokalen sträcker sig till sista juni 2022 men socialnämnden har nått ett avtal vilket gör det möjligt att lämna under 2021.

Implementering av ett nytt verksamhetssystem genomförs under 2021 och beräknas för 2021 ge ökade kostnader motsvarande 1,8 mnkr för bland annat implementering och utbildning. Nämnden kommer att ha dubbla verksamhetssystemskostnader under 2021 på grund av att det nya systemet implementeras under året. Kostnaden för det dubbla systemet beräknas bli 1,2 mnkr.

Under hösten 2020 öppnades det 18 nya platser på Härnögården enligt beslut i kommunstyrelsen 18 juni 2020. Bemanningseenheten har under 2020 flyttat från kommunstyrelsen till socialnämnden. Fördelning av skattemedel för dessa verksamheter är ännu inte bestämt och därmed är varken skattemedel, intäkter eller kostnader medräknade i budgetförslaget.

Nämndens driftbudget

Driftbudget per konto (mnkr)	Utfall 2019	Budget 2020	Budget 2021	Differens 2020/2021	Plan 2022	Plan 2023
Intäkter	707,7	683,7	707,8	24,1	714,0	720,1
- skattemedel	596,6	596,2	612,0	15,8	618,1	624,3
- interna intäkter	4,0	3,7	1,5	-2,2	1,5	1,5
- externa intäkter	107,1	83,8	94,3	10,5	94,3	94,3
Kostnader	-718,2	-683,7	-707,9	-24,1	-713,9	-720,1
- köp av huvudverksamhet	-96,7	-86,7	-81,3	5,4	-81,8	-81,8
- personal	-462,2	-451,7	-468,7	-17,0	-474,3	-480,5
- lokalthyra	-62,3	-61,8	-58,8	3,0	-58,8	-58,8
- avskrivningar	-0,8	-1,0	-1,0	0,0	-1,0	-1,0
- övriga kostnader	-96,2	-82,5	-98,1	-15,5	-98,1	-98,1
Resultat	-10,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Plan 2022 - 2023

Planen för 2021 och 2022 innehåller en årlig uppräknings på 1,0 % av skattemedelstilldelningen enligt budgetanvisningarna. Samt en uppräknings på personalkostnaderna med motsvarande belopp.

2.3 Väsentliga ekonomiska förändringar

Öppning avdelning Pärulan

Det öppnas en avdelning för att minska kostnaderna för externt placerade inom omsorgen. Det blir tillagda kostnader i budgeten för Pärulan, men innebär att socialnämnden inte måste lägga lika mycket i budgetmedel för externt placerade inom omsorgen. Om inte Pärulan öppnas kommer det innebära minst 4,0 mnkr i ökade kostnader för externt placerade.

Externt placerade inom Omsorg om funktionshinderade

Kostnaderna för externa placeringar inom funktionshinderområdet har ökat under 2020 och enligt beräkningar inför 2021 budgeteras det med högre kostnader än budget 2020. Trots öppning av avdelningen Pärulan måste budgeten för externt placerade 2021 förstärkas med 4,5 mnkr. Denna ökning är på grund av fler individer än tidigare budgeterat samt nya avtal.

Personlig assistans

Kostnaderna för personliga assistenter har under året 2020 varit lägre än budgeterat. Då kostnaderna för personlig assistans har minskat för förvaltningen är det möjligt att justera ner den budgeterade kostnaden med 7,2 mnkr.

Avveckling Ugglan

Ugglan avvecklas under 2020 och kommer inte finnas med i budget 2021.

Utökning sjuksköterskor 5,0 åa

Budgeten för sjuksköterskor har ökats med 5,0 åa inför 2021.

Kostnadsreduceringsbehov

Socialnämnden hade inför 2020 ett kostnadsreduceringsbehov på 15,1 mnkr. Då nämnden nästa år får en skatteramsökning och riktade statsbidrag kan detta behov tas bort, då det är inlagt 15,1 mnkr i budget för att inte behöva kostnadsreducera.

Riktade statsbidrag

Det kommer riktade statsbidrag 2021 på 13 mnkr som avses gå till äldreomsorgen.

Statistiskt förväntat kostnadsläge

Ur KOLADA kan bland annat Nettokostnadsavvikelsen utläsas för några olika verksamheter. Sammantaget för områdena Individ- och familjeomsorg (-30%) samt Äldreomsorgen (-3,9%) ligger nämndens kostnad för dessa två verksamheter enligt KOLADA 46 miljoner lägre än referenskostnaden. Referenskostnaden är den kostnad som "statistiskt förväntas" för Härnösands kommun, hänsyntagat olika omvärldsfaktorer. Även funktionshinderområdet (-6,9%) har en nettokostnadsavvikelse som är lägre än vad statistiskt kan förväntas.

Väsentliga ekonomiska förändringar

Intäkts- och kostnadsförändringar (mnkr)	Utfall 2019	Budget 2020	Budget 2021	Differens 2020/2021
Öppning avdelning Pärten	0,0	0,0	-2,4	-2,4
Externt placerade inom Omsorg om funktionshindrade	-9,0	-9,5	-14,0	-4,5
Personlig assistans	-36,8	-37,1	-29,8	7,3
Avveckling Ugglan	-18,3	-4,6	0,0	4,6
Utökning sjuksköterskor 5 åa	0,0	0,0	-3,2	-3,2
Kostnadsreduceringsbehov	0,0	-15,1	0,0	15,1
Riktade statsbidrag	0,0	0,0	13,0	13,0
Totalt	-64,1	-66,2	-36,4	29,8

2.4 Investeringsbudget

Socialnämnden ser behov av att investera i framtiden, det är bland annat inköp av inventarier, renoveringar samt investeringar i brandskydd. De stora behoven gör att socialnämnden avser höja investeringsbudgeten från 0,5 mnkr till 1,0 mnkr.

Investeringsbudget

Investeringsbudget (mnkr)	Budget 2020	Budget 2021	Plan 2022	Plan 2023	Plan 2024	Plan 2025
Investeringsmedel	0,5	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
Totalt	0,5	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0

2.5 Generella och riktade statsbidrag

Sveriges kommuner står inför stora ekonomiska och demografiska utmaningar de kommande åren. Regeringen har hörssammat detta och därför beslutat om att tilldela 10 miljarder i generella statsbidrag 2021 och ytterligare 5 miljarder år 2022. För Härnösands kommun innebär det preliminärt 17 mnkr år 2021. Statsbidraget ska fördelas mellan nämnderna och beslut om tilldelade medel fattas i kommunens årsplan i november, för 2021. Nämndens budget fastställs i årsplanen.

Statsbidragen år 2021 och 2022 ska riktas mot att bibehålla och utveckla välfärden inom nämndens ansvarsområden samtidigt som kostnaderna inte ökar år 2023 och framåt. Tidiga insatser av hälsofrämjande, förebyggande och rehabiliterande karaktär som på sikt ökar livskvaliteten för våra medborgare och samtidigt minskar de framtida kommunala kostnaderna är prioriterade. Det är avslutningsvis viktigt att poängtera att budgetutrymmet för de kommande åren avgörs av hur skattekraften utvecklas i Härnösands kommun. Om skattekraften minskar med motsvarande belopp (-17 mnkr) så kommer budgetutrymmet att vara oförändrat 2021.

Nedan följer nämndens behov av insatser och medel inom följande områden:

Insats	Medel 2021
Familjebehandlingsteam 3,0 åa	1,7
HVB-samordnare 0,5 åa	0,3
Stärkt bemanning barn och unga 3,0 åa	1,8
Förebyggande av fallskador 1,0 åa	0,6
Summering	4,4

Dessa satsningar kommer på sikt minska kostnaderna för socialnämnden och också att utvärderas under 2021 för en eventuell fortsättning.

Familjebehandlingsteam 3,0 åa

Familjebehandlingsteamet ska jobba med behandlingsinsatser och främst vara kopplad mot utredningsboendet Bogården. Detta beräknas sänka placeringskostnaderna.

HVB-samordnare 0,5 åa

Socialnämnden vill inrätta en HVB-samordnare på halvtid där uppdraget är att hitta den bästa placeringsformen/boendet. Detta beräknas minska kostnaderna för placeringar på sikt.

Stärkt bemanning barn och unga 3,0 åa

Socialnämnden har beviljats bidrag från Socialstyrelsen vilket har gått till att stärka bemanningen inom Individ- och familjeomsorgen. Det finns fortfarande ett behov av detta dock har Socialstyrelsen inte aviserat nya statsbidrag för detta ändamål inför 2021.

Förebyggande fallskador 1,0 åa

Socialnämnden avser anställa 1,0 åa som ska jobba för att minska fallskador. Fallskador inom äldreomsorgen är kostnadsdrivande och genom att jobba för att minska fallskadorna kommer detta på sikt leda till minskade kostnader.

Sveriges kommuner står inför stora ekonomiska och demografiska utmaningar de kommande åren. Regeringen har hörsammat detta och därför beslutat om att tilldela ett årligt resurstillskott om 4 miljarder för en satsning på äldreomsorgen. För Härnösands kommun innebär det 13 mnkr årligen. Tidiga insatser av hälsofrämjande, förebyggande och rehabiliterande karaktär som på sikt ökar livskvaliteten för våra medborgare och samtidigt minskar de framtida kommunala kostnaderna är prioriterade. Det är avslutningsvis viktigt att poängtera att budgetutrymmet för de kommande åren avgörs av hur skattekraften utvecklas i Härnösands kommun. Om skattekraften minskar med motsvarande belopp (- 13 mnkr) så kommer budgetutrymmet att vara oförändrat 2021.

Socialnämnden har i sin budget presenterat nedanstående behov och medel för att stärka äldreomsorgen:

Utökning av sjuksköterskor

Sjuksköterskorna har haft en ansträngd situation under en längre period och har behövt tagit in extra bemanningssjuksköterskor de senaste två åren för att klara av verksamheten. Detta är en satsning som nämnden förväntar sig kommer leda till kostnadsminskningar samt en bättre arbetsmiljö. Det ska även minska behovet av att ta in inhyrd personal.

Utökning av bemanning korttidsenheten

Det särskilda boendet korttidsenheten har inte kunnat driva verksamheten efter sänkningen av personaltäthet. Det behövs en höjning från 0,65 till 0,72 i personaltäthet. Detta är en satsning på grund av arbetsmiljön för personalen.

Öppning av avdelning pärlan

Socialnämnden avser öppna en avdelning på Högsjögården riktad mot socialpsykiatri med geriatrisk inriktning. När denna avdelning öppnar kommer det vara möjligt att ta hem externt placerade inom omsorgen. Trots kostnaderna för öppnande av Pärlan är kalkylen att detta minskar kostnaderna på sikt. Om socialnämnden inte öppnar Pärlan och kan ta hem externt placerade innebär det en kostnadshöjning på 4,1 mnkr.

Utökning arbetsterapeut

Det är inlagt i budget en utökning för 1,0 åa arbetsterapeut inom biståndsenheten. Detta kommer leda till bättre förebyggande arbete och på sikt minskade kostnader.

Enhetschef hemtjänst

Det är inlagt i budget 2021 ett behov av ytterligare 0,5 åa enhetschef inom hemtjänsten.

Anhörigvård

Socialnämnden avser anställa 1,0 åa som ska jobba mot anhörigvård. Detta är en satsning som på sikt kommer minska kostnaderna för nämnden.

Bibehållen verksamhet

För att bibehålla verksamhet under 2021 kommer socialnämnden att ha behov av 5,4 mnkr. Inför budgetåret 2020 gick nämnden in med ett odefinierat budgetbehov på 15,1 miljoner kronor. Utan detta tillskott kommer nämnden att behöva lämna förslag på kostnadsreduceringar inom äldreomsorgen.

Insats	Medel 2021	Medel 2022
Utökning av sjuksköterskor 5,0 åa	3,3	3,3
Utökning av bemanning korttidsenheten 1,26 åa	0,7	0,7
Öppning av avdelning Pärlan 5,25 åa	2,2	2,2
Utökning arbetsterapeut 1,0 åa	0,6	0,6
Enhetschef hemtjänst 0,5 åa	0,3	0,3
Anhörigvård 1,0 åa	0,5	0,5
Bibehållen verksamhet	5,4	5,4
Summering	13,0	13,0

Budget 2021

Socialnämnden

Härnösands
kommun

- Denna redovisning täcker inte in alla detaljer, men redovisar de flesta förändringar av budget 2021 i relation till budget 2020.
- I skrivande stund saknas justering av ytterligare någon miljon innan förvaltningen kan lämna över en budget som bedöms vara i balans. Detta beräknas vara klart vid nämndens sammanträde.

Ekonomiska förutsättningar inför budget 2021

- Ökning av skatteramen 16,3
- Indexuppräkning av löner, lokaler mm enl budgetdirektiv 15,3
- Uppräkning ersättning till personlig assistans enl SKR 0,6
- Faktisk nettoökning av skatteramen för Sn jmf budget 2020 0,4

- Ofinansierat ej verkställt kostnadsreduceringskrav med från 2020 15,1
- Riktat statsbidrag till äldreomsorgen (flerårigt) 12,9
- Budgetmässigt utgångsläge jmf budget 2020 och 2021 - **1,8**

Kommentar till ekonomiska förutsättningar

- Riktade statsbidraget för äldreomsorg på 12,9 mnkr anges att det ska vara flerårigt.
- Bedöms kunna användas till olika saker inom äldreområdet.
- I denna budget används det främst i syfte att slippa avveckla verksamhet.

**Förvaltningen föreslår utveckling
av verksamhet motsvarande
knappt 18 mnkr**

• Förstärkning av anhörigvården 1åa (Ks au beslut)	0,6
• Förstärkning med Arbetsterapeut till Biståndsbedömning 1åa	0,6
• Utökning med Ec för Elevhemmen 1 åa ("avgiftsfinansierad") (KS au)	0,0
• Ökad grundbemanning sjuksköterskor 5,0 åa	3,0
• Ökad bemanning på korttids till 0,7 åa/plats	0,7
• Ny avdelning Socialpsykiatri med geriatrisk inriktning (KS au)	2,2
• 18 nya säbo-platser Härnögården (KS au)	10,3
• Ökad utbildningsbudget (från 1,0 till 1,5 mnkr)	0,5
• Bidragsfinansierade satsningar; HLT-team Familjecentral 2.0	0,0
• SUMMA	17,9

Olika justeringar av budgeten som totalt sett sänker kostnaderna med 6,1 mnkr

Anpassningarna gjorda utifrån bedömd utveckling 2021 allt nuvarande läge.

• Ökning av budgeten för externa placeringar inom Omsorgen	4,5
• Budgetanpassning för omvårdnadspersonal inom omsorgen	1,5
• Anpassning av hemtjänstens budget till verkligt läge för Ec	0,3
• Justering av placeringsbudget IFO utifrån förväntad effekt av förebyggande insatser.	- 1,0
• Sänkning av försörjningsstödsbudgeten	- 1,4
• Anpassning av Personlig assistans till nuläge	- 7,3
• Sänkning av budget för hemtjänstpeng	- 2,7
• Netto	- 6,1

Kommentar till justeringar

- Externa placeringar omsorgen, trots att öppning av Pärlan beräknas ta ned kostnaden, behövs ändå uppräkningsbudget för att vara i paritet med förväntad utfall.
- Sänkning av hemtjänstpengen beror på förväntad effekt av dels 18 nya Säboplatser, dels några förebyggande insatser.

Kompetensutveckling genom Äldreomsorgslyftet

- Kostnad för utbildning inkl erbjudande om heltid för Vb och Usk 10,5
- Statsbidrag för kompetensutveckling, det sk Äldreomsorgslyftet 10,5

Intäktsjusteringar

- Justering av 13 olika intäktsposter -0,4

Kommentar till intäkter

- Förvaltningen gjorde en stor genomgång och justering av beräknade intäkter inför budget 2020.
- Efter 8 månader avviker vi från intäktsbudgeten med ca 120 tkr lägre än budget (rensat från Covid 19 återsökta medel), inkluderat att vi har en oförutsedd intäkt på drygt 2 mnkr.
- Så några ytterligare stora justeringar kan nämnden inte göra på intäkterna, enl förvaltningens bedömning.
- Summan av de ytterligare 13 justeringar som ändå gjorts inför budget 2021 är 0,4 mnkr mindre intäkter 2021 jmf 2020.

**Förvaltningens bedömning av
medel som skall överföras från
kommunstyrelseförvaltning pga
övertagandet av
Bemanningsenheten.**

- Överflyttning av budget inkl anpassning till verkligt behov 3,9

**Förvaltningen har anmält
behov av att få ta del av de
generella Covid statsbidrag
som kommunen erhållit.**

- Kostnader kopplade till införande av ett nytt verksamhetssystem 1,8
- Kostnader för dubbla verksamhetssystem under del av 2021 1,2
- För att kunna behålla Statsbidrags finansierad verksamhet inom IFO 1,8
- Familjebehandlingsteam inom IFO, 3 åa 1,65
- Tjänst för att utveckla förbyggande av fallskador inkl viss arbetsled. 0,6
- HVB-samordnare 0,3

- SUMMA 7,4

Kommentar till medel från det generella statsbidraget

- Härnösands kommun har erhållit 17,1 mnkr utifrån det generella Covid-statsbidraget.
- Dessa medel kan fördelas på alla förvaltningar.
- Budgetposten "bidragsfinansierad verksamhet inom IFO" avser stärkt bemanning barn o unga inom IFO där tidigare statsbidrag upphört, men behov kvarstår. Den verksamheten har varit finansierat av flera olika statsbidrag

Härnösand i nationell jämförelse

- Samtliga verksamhetsgrenar har lägre kostnad än vad som statistiskt skulle kunna förväntas (enl KOLADA för 2019).
- IFO = 30% lägre
- Funktionshinder = 6,9% lägre
- Äldreomsorg = 3,9% lägre
- Därutöver kan utläsas ur KOLADA statistiken vad avser brukarnas helhetsbedömning av hemtjänst och särskilt boende att Härnösand under flera år har haft lägre betyg än jämförbara kommuner och även lägre än rikssnittet för samtliga kommuner.

Socialnämnden

§ 123

Dnr 2020-000206 1.1.3.1

Budget 2021

Socialnämndens beslut

Socialnämnden beslutar

att återremittera ärendet för fortsatt beredning då socialnämnden anser att de haft för kort tid att ta ställning till socialförvaltningens förslag, för att vi skall uppnå en demokratisk process,

att uppdra till förvaltningen att utveckla jämförelser utifrån kolada statistik, samt

att kalla till nytt sammanträde måndagen den 5 Oktober kl. 18.00 för beslut om Budgetförslag 2021.

Yrkanden

Krister Mc Carthy (S) yrkar på att de föreslagna att-satserna av socialförvaltningen tas bort och ersätts av att-satserna: *att återremittera ärendet för fortsatt beredning då socialnämnden anser att de haft för kort tid att ta ställning till socialförvaltningens förslag, för att vi skall uppnå en demokratisk process, att uppdra till förvaltningen att utveckla jämförelser utifrån kolada statistik, samt att kalla till nytt sammanträde måndagen den 5 Oktober kl. 18.00 för beslut om Budgetförslag 2021.*

Samtliga bifaller.

Bakgrund

Socialnämndens budgetram utgörs av en preliminär skattemedelsram på 612,5 mnkr samt övriga interna och externa intäkter. De externa intäkterna består till största del av omsorgs- och hyresavgifter som debiteras brukare. Bidragsintäkter från Migrationsverket och momsåtersökning (momskompensation) utgör också en större del av de externa intäkterna. Bidragsintäkterna har de senaste åren minskat och beräknat minskas mellan 2020 och 2021.

Det är en ökning av personalkostnaderna inklusive uppräknings av löner på motsvarande 17 mnkr. De främsta anledningarna till ökningen inom personalkostnaderna är satsningar främst på antalet sjuksköterskor, en öppning av avdelning Pärlan och ökning av bemanning på korttidsenheten.

§ 123. Fort

Socialnämnden

Köp av huvudverksamhet består bland annat av köp av personlig assistans av assistansanordnare, köp av hemtjänst av privata aktörer samt köp av externa platser/placeringar. Minskningen av budgeten beror främst på lägre kostnader för personlig assistans.

Uppräkning av hyror ger en kostnadsökning motsvarande 0,6 mnkr. Trots uppräkningsen kan budgeten för lokaler minskas, de främsta anledningarna är att Ugglans särskilda boende avvecklats under 2020 samt att flytten av korttidsenheten minskar lokalkostnaderna.

Förvaltningen har en outnyttjad lokal med en kostnad motsvarande 0,9 mnkr. Lokalen Selam användes tidigare inom verksamheten för ensamkommande barn och unga. På grund av en drastisk minskning av asylsökande ungdomar till Sverige under 2017 upphörde kommunen 2018 med all HVB-verksamhet (Hem för vård eller boende) för ensamkommande barn och unga. Avtalet för lokalen sträcker sig till sista juni 2022 men socialnämnden har nått ett avtal vilket gör det möjligt att lämna under 2021.

Implementering av ett nytt verksamhetssystem genomförs under 2021 och beräknas för 2021 ge ökade kostnader motsvarande 1,8 mnkr för bland annat implementering och utbildning. Nämnden kommer att ha dubbla verksamhetssystemskostnader under 2021 på grund av att det nya systemet implementeras under året. Kostnaden för det dubbla systemet beräknas bli 1,2 mnkr.

Under hösten 2020 öppnades det 18 nya platser på Härnögården enligt beslut i kommunstyrelsen 18 juni 2020. Bemanningseenheten har under 2020 flyttat från kommunstyrelsen till socialnämnden. Fördelning av skattemedel för dessa verksamheter är ännu inte bestämt och därmed är varken skattemedel, intäkter eller kostnader medräknade i budgetförslaget.

Förslag till beslut från förvaltningen.

att godkänna upprättat förslag till budgetförslag för 2021 med redovisad textjustering, att anta föreslagna uppdragsbeslut som sina egna, att begära förstärkning av skattemedelsramen med 10,3 mnkr för 18 nya platser inom särskilt boende, att begära att 3,9 mnkr överförs från kommunstyrelseförvaltningen för övertagandet av bemanningseenheten, att överlämna budgetförslag 2021 till budgetberedningen, samt att paragrafen ska ses som omedelbart justerad.

Beslutsunderlag

Socialförvaltningen, Budgetförslag 2021.

Socialförvaltningen, Budget 2021 – Underlag Sn.

Socialförvaltningen, tjänsteskrivelse 2020-09-29.

Socialförvaltningen, tjänsteskrivelse 2020-09-29, reviderad.